

Školní vzdělávací program

Průřezová témata

Autor: Renáta Blašková

Průřezová témata jsou zařazena do gymnaziálního vzdělávání jako aktuální a formativní prvek. Stávají se významnou a integrující součástí vzdělávání, rozvíjí individuální uplatnění žáků, vytvářejí podmínky pro jejich vzájemnou spolupráci. Tato témata mají především výchovný charakter, přispívají k utváření postojů a hodnotového systému žáků. Na vyšším stupni navazují na průřezová témata základního vzdělávání a nižšího stupně gymnázia.

Tematické okruhy průřezových témat umožňují propojení získávaných vědomostí a dovedností, jako důležitý prvek prochází napříč celým systémem vzdělávání. Přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces osvojování základních kompetencí. Podmínkou účinnosti průřezových témat je jejich propojenost se vzdělávacím obsahem všech vyučovacích předmětů. Průřezová témata je možné realizovat jako samostatný předmět v ŠVP (školský vzdělávací plán) nebo jako součást jiných vzdělávacích oborů, kde mohou být integrována nebo zpracována formou projektu či kurzu.

Na vyšším gymnáziu musí škola v průběhu čtyř let zařadit všechny tematické okruhy všech průřezových témat. Je však v kompetenci školy rozhodnout o hloubce, rozsahu a formách jejich realizace. Na plnění průřezových témat se podílí podle možností všechny vyučovací obory, konkrétní tematické okruhy jsou zapsány v ŠVP jednotlivých předmětů a v tabulce průřezových témat.

Průřezová témata jsou vymezena takto:

1. Osobnostní a sociální výchova
2. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
3. Multikulturní výchova
4. Environmentální výchova
5. Mediální výchova

Členění a charakteristika průřezových témat

1. Osobnostní a sociální výchova

Tematické okruhy průřezového tématu :

- Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti
- Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů
- Sociální komunikace
- Morálka všedního dne
- Spolupráce a soutěž

V oblasti postojů a hodnot má téma žákovi pomoci uvědomit si a respektovat přirozenost a hodnotu rozmanitosti každého člověka i celé společnosti.

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností zdůrazňuje formativní prvky, je praktické a má každodenní využití. Pomáhá žákovi utvářet praktické životní dovednosti. Odráží zvláštnosti a individuální potřeby každého žáka. Věnuje pozornost morálnímu jednání a schopnosti spolupracovat.

2. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Tematické okruhy průřezového tématu:

- Globalizační a rozvojové procesy
- Globální problémy, jejich příčiny a důsledky

- Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce
- Žijeme v Evropě
- Vzdělávání v Evropě a ve světě

V oblasti postojů a hodnot pomáhá téma žákovi přijímat zodpovědnost za sebe a svět, ve kterém žije. Téma rozvíjí schopnost myšlení v souvislostech s mezinárodním děním, podporuje poznání života a jeho perspektivy v evropském a mezinárodním prostoru.

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností rozvíjí systémové myšlení, orientaci v lokálních problémech i mezinárodní situaci. Podporuje tvoření vlastního názoru, jeho vyjádření i schopnost ho obhájit.

3. Multikulturní výchova:

Tématické okruhy průřezového tématu:

- Základní problémy sociokulturních rozdílů
- Psychosociální aspekty interkulturality
- Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí

V oblasti postojů a hodnot zaujímá téma významné místo, týká nemezilidských vztahů ve škole i mimo ni, utváří klima třídy i školy na pozadí společenského prostředí. Pomáhá žákovi respektovat lidskou bytost jako nedílnou jednotu tělesné a duševní stránky, jako součást etnika. Vede žáka k pochopení neslučitelnosti rasové, náboženské i jiné netolerance s demokracií, k chápání vlastní zodpovědnosti za odstraňování netolerance a diskriminace.

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností pomáhá téma žákovi poznávat jazykové a kulturní zvláštnosti různých etnik, vytvářet představu o postavení národnostních a jiných menšin.

4. Environmentální výchova

Tématické okruhy průřezového tématu:

- Problematika vztahů organismů a prostředí
- Člověk a životní prostředí
- Životní prostředí regionu a České republiky

V oblasti postojů a hodnot téma umožňuje žákům pochopi, že k ochraně přírody může napomoci každý jedinec svým ekologicky zodpovědným přístupem ke každodenním činnostem. Vede žáka k účtění k hodnotám přírody, která člověk sám neumí vytvořit.

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností umožňuje téma žákům získat praktické dovednosti a návyky pro běžné denní činnosti.

5. Mediální výchova

Tématické okruhy průřezového tématu:

- Média a mediální produkce
- Mediální produkty a jejich význam
- Uživatelé
- Účinky mediální produkce a vliv médií
- Role médií v moderních dějinách

Tématický okruh zahrnuje složku vědomostní a dovednostní, ty se vzájemně doplňují a prolínají.

V oblasti postojů a hodnot vede žáka k posilování sebereflexe, rozvíjí kritický odstup od podnětů přicházejících z mediální produkce. Pomáhá zvyšovat citlivost žáků vůči kulturním rozdílům, učí je rozumět odlišnostem a chápat je jako obohacení vlastního života.

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností podporuje osvojování poznatků, které podporují svobodné rozhodování a kritické vyhodnocení nabídnutých informací. Na realizaci tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí.